نفت و انرژی

صادرات سالانه ۱۵ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی

مدیرعامل شرکت صنایع ملی پتروشیمی گفت: سالانه حدود ۱۵ میلیارد دلار صادرات محصولات پتروشیمی داریم، از این رقم بابت کالا و تجهیزاتی که وارد می‌کنیم، دو میلیارد دلار ارز از کشور خارج می‌شود که از این میزان ۷۰۰ میلیون دلار مربوط به هلدینگ خلیج فارس است.

به گزارش زمان به نقل از ایسنا، حسن عباس‌زاده در همایش پتروفن با بیان اینکه صنعت پتروشیمی در زنجیره ارزش صنعت نفت مهمترین حلقه ارزش‌آفرین بوده که تکنولوژی با آن عجین شده است، اظهار کرد: صنعت پتروشیمی در دوره میانسالی خود بسر می‌برد، بنابراین نوآوری در این صنعت الزام بقای ما است.

وی با بیان اینکه دلیل واردات ۲ میلیارد دلاری محصولات پتروشیمی عدم توسعه دانش فنی در این بخش است، گفت: شرکت‌های بزرگ دانش فنی برخی محصولات را در اختیار دیگران قرار نمی‌دهند، دلیل آن خصومت نیست بلکه بدنبال این هستند که از دانش فنی که دارند استفاده حداکثری داشته باشند. مدیرعامل شرکت صنایع ملی پتروشیمی با بیان اینکه برای گروهی از محصولات پتروشیمی که تولید نمی‌کنیم، ۲۰ طرح داریم که در قالب طرح پیشران و زنجیره ارزش قابل ارائه است، گفت: باتوجه به داخلی‌سازی در صنعت پتروشیمی جایگاه ویژه‌ای دارد.

عباس‌زاده افزود: چند ماه است که مدیریت پژوهش و ساخت داخل ایجاد شده است که شرکت‌های دانش‌بنیان را شناسایی می‌کند.

وی با بیان اینکه از جمله اهداف ما انسجام و تعامل بین هلدینگ‌های پتروشیمی است، گفت: امیدواریم که با هم‌افزایی پتانسیل عظیم پتروشیمی را حرکت دهیم و در تکمیل زنجیره ارزش موفق شویم.

رابطه مستقیم کاهش رشد سالانه تولید گازوئیل در ۳ سال اخیر با قطعی‌های برق

از دلایل اصلی کمبود سوخت نیروگاه‌ها در زمستان امسال و قطعی‌های برنامه‌ریزی شده برق بخش خانگی و صنعتی، کاهش ذخیره سازی گازوئیل نیروگاهی در تابستان است که آن هم به کاهش رشد سالانه تولید گازوئیل در سه سال اخیر بازمی‌گردد. به گزارش زمان به نقل از ایرنا، طبق اعلام رسمی وزارت نفت، موجودی ذخایر مفید گازوئیل نیروگاه‌ها در ۳۱ مرداد ۱۴۰۳ برابر با یک میلیارد و ۸۱۰ میلیون لیتر بوده که در مقایسه با سه میلیارد و ۱۷۵ میلیون لیتر زمان مشابه سال قبل (۱۴۰۲)، بیش از یک میلیارد و ۳۶۵ میلیون لیتر معادل ۴۳ درصد پایین‌تر بوده است.

این مساله از دلایل اصلی کمبود سوخت نیروگاه‌ها در زمستان امسال و قطعی های برنامه ریزی شده برق بخش خانگی و صنعتی است. همچنین طبق آمار اعلامی وزیر نفت، در چهارماهه استقرار دولت چهاردهم بیش از ۲.۲ میلیارد لیتر سوخت مایع بیشتری نسبت به مدت مشابه پارسال به نیروگاه‌ها تحویل شده است که نشان از رشد حدود ۵۰درصدی تحویل سوخت مایع نیروگاهی نسبت به مدت مشابه پارسال دارد.

در واقع با وجود رشد ۵۰درصدی تحویل سوخت مایع نیروگاهی نسبت به مدت مشابه در چهار ماه اول فعالیت دولت چهاردهم، هنوز کسری‌های ناشی از کمبود ذخیره‌سازی سوخت مایع نیروگاه‌ها در تابستان جبران نشده است.

از دلایل عدم ذخیره‌سازی مناسب گازوئیل در تابستان امسال، کاهش ظرفیت‌های تولید پالایشگاهی در سالهای اخیر بوده است. درحالی که روند افزایش تولید عملی روزانه گازوئیل در پالایشگاه‌های کشور از سال ۹۶ آغاز شده بود و در سالهای ۹۷ و ۹۸ به ترتیب ۵.۶ درصد رشد تولید و ۹.۵ درصد رشد تولید گازوئیل در پالایشگاه‌ها رقم خورده بود، در سال ۹۹ رشد تولید گازوئیل به ۲ درصد و در سال ۱۴۰۰ به منفی یک درصد رسید.

رشد تولید گازوئیل در سال ۱۴۰۱ به ۴.۸ درصد و در سال ۱۴۰۲ به ۰.۹ درصد رسید. بروز مشکلات جدی در بخش تولید پالایشگاه‌ها موجب شده بود تا رشد تولید سالانه گازوئیل به شدت کاهش یابد. متوسط تولید روزانه گازوئیل در سال ۱۴۰۲ به ۱۱۱ میلیون لیتر رسیده بود و در ۵ ماهه نخست امسال نیز، متوسط تولید روزانه این فرآورده نفتی همین رقم بود تا اینکه با روی کار آمدن دولت چهاردهم و رفع موانع تولید در ۴ ماه اخیر، متوسط تولید روزانه گازوئیل پالایشگاه‌ها به ۱۲۵ میلیون لیتر افزایش یافت.

«محمدعلی دادور»، معاون مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی در این خصوص گفت: میانگین تولید روزانه نفت‌گاز کشور در مدت پنج ماهه ابتدایی امسال حدود ۱۱۱ میلیون لیتر بوده است که این مقدار هم‌اکنون روزانه به بیش از ۱۲۵ میلیون لیتر افزایش یافته است. وی افزود: همچنین امیدواریم با بهره‌برداری از واحدهای جدید طرح توسعه پالایشگاه آبادان تا دو ماه آینده، بیش از سه میلیون لیتر نفت‌گاز یورو ۵ به سبد سوخت کشور افزوده شود و مقدار تولید نفت‌گاز روزانه کشور به حدود ۱۲۸ تا ۱۳۰ میلیون لیتر افزایش یابد. معاون مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی خاطرنشان کرد: این افزایش تولید، نقطه امیدی است که زمستان سخت را با دغدغه کمتری پشت سر بگذاریم.

یک سوم ایرانی ها زیرخط فقر هستند؛

عدم همخوانی دستمزد و هزینه ها از دلایل فقیر شدن جامعه

به گفته‌ی کارشناسان اقتصادی بدون شک یکی از دلایل فقیر شدن جامعه عدم همخوانی دستمزد و هزینه ها است. کارگران همواره به جیب خود بدهکار هستند. بدون شک یکی از دلایل گسترش مشاغل کاذب در جامعه دستمزد غیرواقعی است.

به گزارش سرویس اقتصادی زمان، کارگران سال های سال است به دلیل عقب ماندگی مزدی دچار مشکلات معیشتی هستند، کوچ کارگران به سمت مشاغل کاذب، کمبود نیروی کار در صنایع و تولید، رونق مشاغل اینترنتی و... از جمله پیامدهای دستمزد غیرمنطقی کارگران است. همواره در مسئله تعیین دستمزد کارگران استدلال می‌شود که افزایش دستمزدها مطابق با نرخ تورم، که نص صریح قانون‌کار است، موجب افزایش نقدینگی و به‌تبع آن تورمی خواهد شد که همان افزایش دستمزدها را هم بی‌اثر خواهد کرد و مضرات این کار بر فوایدش غلبه خواهد کرد. به یاد نداریم که به جز سال ۱۴۰۱که دستمزدها با افزایش ۵۷درصدی مواجه شد، مبالغی که بتواند کفاف ساده‌ترین نیازهای زندگی روزمره را دهد برای دریافتی کارگران تعیین شده باشد. به گفته‌ی کارشناسان اقتصادی بدون شک یکی از دلایل فقیر شدن جامعه عدم همخوانی دستمزد و هزینه ها است. کارگران همواره به جیب خود بدهکار هستند. بدون شک یکی از دلایل گسترش مشاغل کاذب در جامعه دستمزد غیرواقعی است. کارگران ترجیح می دهند وقت و زمان خود را در محیط و کاری هزینه کنند که بهره وری مالی بهتری داشته باشند. مطابق آمار؛ کارگران نیمی از جامعه را تشکیل می دهند. با توجه به اینکه گزارش مرکز پژوهش های مجلس تأکید دارد که یک سوم ایرانی ها زیرخط فقر هستند،برخی از کارشناسان تحلیل می کنند، این یک سوم منظور کارگران هستند که حقوقشان تنها کفاف نیمی از ماه را می دهد. سمیه گلپور ، رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران ایران در گفت‌وگو با تسنیم، درباره مشکلات معیشتی کارگران گفت: متأسفانه کار کارگران به جایی رسیدن که حتی توان اعتراض کردن را هم ندارند، چرا که وقتی برای بیان مشکلات خود ندارند، مجبور هستند در چند شیفت یا اسنپ و مشاغل کاذب کار کنند،تا شاید بخشی از کسری حقوق خود را جبران کنند. وی ادامه داد:متأسفانه این روزها در کنار کاهش قدرت خرید مشکلاتی مانند قطع برق و مرخصی اجباری و تعطیلی کارگران و شیفت شب کاری هم برای کارگران بروز کرده است.گلپور با بیان اینکه سفره کارگران از این بعد کوچک شده است که برخی از مواد غذایی از سفره آنها حذف شده است و این اولین خطر برای از دست دادن سلامتی آنها است ادامه داد: کارگران قشر زحمت کش و آبرو دار جامعه هستند که در عرصه های مختلف سرنوشت ساز در کشور کمک حال نظام بوده است، بنابر این ضرورت دارد دولت فکری اساسی برای حال کارگران کند. در حال حاضر در دی ماه به سر می بریم. تشکیل جلسات کمیته مزد و شورای عالی کار به صورت سه جانبه و بررسی همه جانبه سبد معیشت و مشکلات رفاهی کارگران موضوعی است که باید در دستور کار وزارت کار باشد. رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران ایران با اشاره به حذف ارز نیما گفت:حذف سازوکار ارز نیمایی با وجود افزایش بیش از ۵۰درصدی نرخ ارز رسمی از ابتدای سال، معیشت مردم را با چالش جدی مواجه خواهد کرد، ولی رفع یا جبران این چالش جایی در توافق ارزی تصمیم‌گیران نداشته است.ضرورت دارد این موضوع هم در نظر دولت باشد که در شرایط تورمی فعلی هرگونه افزایش نرخ ارز رسمی می‌تواند به موج جدیدی از افزایش قیمت‌ها دامن بزند و معیشت کارگران تحت تأثیر است. وی ادامه داد: سیاست گذاران ما متوجه نیستند آسیب‌هایی که به لحاظ اجتماعی به کارگر و خانواده وی، به جهت عدم اجرای ماده ۴۱وارد می‌شود، چقدر است. اکثر مردم ایران مزد بگیر و حقوق بگیر هستند. از آنجا که قدرت خرید مدام در حال کاهش هست، ما با موجی از رکود خرید و افت طرف تقاضا مواجه هستیم که یکی از مشکلات مهم تولید در کشور است. قیمت بسیاری از اقلامی که صادراتی نیست و تولیدش در داخل است، با نرخ تورم بالا رفته و این افت قدرت خرید داخلی، از همه چیز بدتر است.افزایش قدرت خرید می‌تواند موجب جهش تولید شود؛ زیرا وقتی کارگر توانایی خرید داشته باشد، می‌تواند مایحتاج زندگی خود را تأمین کند. اقلامی مانند خوراک، پوشاک و شوینده‌ها که مصرف داخلی دارند، به چرخه اقتصادی کمک می‌کنند.

قانون پیش‌فروش ساختمان اصلاح می‌شود

مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی چهار راهکار تدوین شده برای رفع مشکلات پیش فروش مسکن را تشریح کرد و گفت: قانون پیش فروش مسکن به زودی اصلاح می‌شود.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن با تاکید بر اینکه قانون پیش فروش مسکن به زودی اصلاح می‌شود از حل ۴ مساله در حوزه پیش‌فروش مسکن خبر داد و گفت: در قانون الزام به ثبت برخی از ضوابط اجرایی برداشته شده است که این قانون حداکثر تا دو ماه آینده اجرایی می‌شود. مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن در خصوص فرایند اصلاح قانون پیش‌فروش ساختمان، گفت: بسیاری از معاملات مشارکت در ساخت و پیش‌فروش که مربوط به ساختمان‌های در حال ساخت است، به دلیل نبود زیرساخت‌های قانونی به صورت غیر رسمی (عادی) انجام می‌شد که مسائل و مشکلات متعددی از جمله پیش‌فروش یک واحد به چند نفر و افزایش دعاوی قضائی مانند دعوای الزام به اخذ سند رسمی، الزام به اخذ پایان‌کار، اثبات مالکیت ملک و فروش مال غیر را به همراه داشت. نوروزی ادامه داد: در سال ۱۳۸۹ قانون «پیش‌فروش ساختمان» با هدف ممانعت ثبت غیررسمی قراردادهای پیش‌فروش ساختمان مصوب شد، لیکن به دلیل وجود ابهامات و تناقضات موجود در برخی از محورهای این قانون، تصویب آن نتوانست گره‌ای از مشکلات پیش‌فروش باز کند. برآورد می‌شود کمتر از ۵ درصد قراردادهای پیش‌فروش در سامانه ثبت معاملات املاک و مستغلات و یا به صورت رسمی ثبت می‌شود. وی توضیح داد: با توجه به مشکلات موجود در مسیر اجرایی شدن این قانون، اصلاح و تهیه قانون جدید پیش فروش ساختمان از سال ۱۳۹۶ در دست پیگیری قرار گرفت که در سال جاری در قانون "الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول" برخی از مواد این قانون اصلاح شد تا بخشی از موانع اجرایی پیش‌فروش برطرف شود. از جمله این موارد می‌توان به اصلاح شمولیت قراردادهای مشمول عنوان پیش‌فروش، حذف پیشرفت فیزیکی ۲۰ درصد و اخذ پروانه ساختمانی به عنوان پیش‌شرط انعقاد قرارداد پیش‌فروش جهت تسهیل شرایط با هدف کمک به تأمین مالی پروژه برای پیش‌فروشنده، حذف الزام به اخذ مجوز جهت انتشار آگهی پیش‌فروش اشاره کرد. به گفته نوروزی، در ماده (۱۴) قانون الزام به ثبت، سازمان ثبت مکلف شده است برای هر واحد ساختمان در حال ساخت، شناسه یکتا صادر کند و تا زمان صدور سند تفکیکی برای واحد، معاملات در خصوص آن واحد صرفاً با شناسه یکتا امکان پذیر باشد. وی افزود: تحقق این ماده قانونی و انجام معاملات پیش‌فروش و مشارکت در ساخت با استفاده از شناسه‌های یکتا منجر به حل معاملات معارض و فروش مال غیر خواهد شد، همچنین با بهبود امنیت معاملات مذکور، انگیزه مردم برای سرمایه‌گذاری در ساخت مسکن افزایش پیدا می‌کند. وی تاکید کرد: ضروری است در تدوین آئین‌نامه و ضوابط اجرایی این ماده، ضمانت اجرایی لازم جهت تسهیل مراودات مالی طرفین قراردادهای پیش‌فروش در قالب حساب امانی پیش‌بینی شود و ملاحظات مربوط به ارائه ضمانت‌نامه تحویل به‌موقع، اعتبارسنجی پیش‌خریداران و سازندگان، اعطای تسهیلات ساخت و امکان ترهین اسناد مالکیت موضوع قرارداد مدنظر قرار گیرد. به گفته نوروزی، در ماده ۲۲ آئین نامه ماده ۳ قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیر منقول هم فرایند استفاده از حساب‌های امانی واسط برای تضمین سرمایه به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی به تصویب رسیده است و توسط معاون اول قوه قضائیه ابلاغ شد. مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن تاکید کرد: همچنین با توجه به تکلیف تصریح شده در برنامه هفتم پیشرفت کشور، ظرف ۲ سال باید اقدامات قانونی لازم جهت اصلاح قانون پیش‌فروش از سوی وزارت راه و شهرسازی صورت پذیرد که وزارت راه و شهرسازی اقدامات لازم را در این راستا در حال انجام دارد و با بازنگری و اصلاح این قانون، چالش‌های موجود در فرآیند اجرای قانون زودتر از موعد مقرر برنامه هفتم برطرف می‌شود. به گفته وی، چالش‌های موجود در فرآیند اجرای قانون پیش‌فروش شامل عدم وجود سیاست تقنینی واحد و تعدد مجریان قانون و عدم مشخص بودن متولی اصلی، اکتفا به ضمانت اجرای کیفری و فقدان ضمانت اجرای مدنی و مقابله با عرف موجود به جای هدایت آن و عدم دقت در ماهیت حقوقی قراردادها و وجود ابهامات حقوقی آن است

پایان رانتخواری و تقاضای اضافی با راه‌اندازی بازار توافقی

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس اقدام جدید دولت در راه اندازی بازار توافقی را پایان رانتخواری و تقاضای اضافی دانست و تصریح کرد: اعطای آزادی بیشتر به صادرکننده و وارد کننده در قبال معامله ارزی و ایجاد توافق بین خریدار و فروشنده ابتکار عمل بسیار خوب بانک مرکزی است که قطعا عواید آن در ماه‌های آینده روشن می‌شود.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، حسن حیدری؛ اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس با اشاره به این موضوع که دستاورد راه‌اندازی بازار توافقی مرکز مبادله حرکت به سمت تک نرخی کردن ارز می‌تواند باشد، گفت: بدون کمترین شک و شبهه‌ای می‌توان گفت اقدام بانک مرکزی در راستای راه اندازی بازار ارز توافقی اقدامی مثبت ارزیابی می‌شود به این دلیل که آمارهای صادرات ایران قطعا بیش از آنچه اظهار می‌شود، است. وی دراین باره افزود: تفاوت فاحش بین نرخ ارز نیمایی با ارز بازار آزاد موجب کم اظهاری در میزان ارز آوری به کشور شده بود بنحوی که می‌توان گفت آمار واقعی درآمدهای ارزی ناشی از صادرات قطعا بیشتر از آن چه که دراسناد رسمی ذکر می‌شود است پس این بازار برای شفاف سازی درآمدهای ارزی و بازگشت بیشتر ارز به چرخه اقتصاد کشور باید راه اندازی می‌شد. عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس تصریح کرد: اعطای آزادی بیشتر به صادرکننده و وارد کننده در قبال معامله ارزی و ایجاد توافق بین خریدار و فروشنده ابتکار عمل بسیار خوب بانک مرکزی است که قطعا عواید آن در ماه‌های آینده روشن می‌شود. وی یادآور شد: با اینکه در بازار ارز تجاری یا همان توافقی نیز محدودیت‌های قیمتی به نسبت نرخ بازار آزاد خواهیم داشت، اما این روند به مراتب بهتر از راهکارهای قبلی امتحان شده است؛ بنابراین راه اندازی بازار ارز توافقی موجب افزایش انگیزه صادر کنندگان برای عرضه ارز می‌شود. این اقتصاددان معتقد است: از سوی دیگر پایین بودن نرخ نیما منجر به تحمیل تقاضای اضافی ارز در بازار نیما شده بود. کسانی که در قالب وارد کننده می‌رفتند درحالی که وارد کننده واقعی نبودند بیشتر به دنبال سود و منافع حاصل از دست یابی به ارز دولتی بودند، قطع به یقین راه اندازی بازار ارز توافقی منجر به کوتاه کردن دست رانت گیرندگان می‌شود. حیدری گفت: قیمت توافقی انگیزه رانتخوران را به شدت کاهش می‌دهد، بنابراین از این جهت نیز خدشه‌ای بر منابع ارزی کشور وارد نمی‌شود و ارز در جای واقعی خود تخصیص و مصرف می‌شود.وی تاکید کرد: امسال، نرخ ارز کمتر از ۲۵ درصد رشد داشته که با توجه به نرخ تورم کنونی و شدت تنش‌های سیاسی منطقه و حوادث عجیب نظامی، خیلی عجیب نیست و بر همین اساس مدیریت نسبتا موفق بانک مرکزی در همین مدت را نمی‌توان نادیده گرفت؛ چراکه از جهش‌های بالای نرخ دلار جلوگیری کرد.

لزوم بهره گری از فرصت بازار افریقا با دید منافع ملی

رئیس اتاق مشترک ایران و آفریقا گفت: باید با دید منافع ملی تلاش کنیم از فرصت خوب بازار آفریقا بهره بگیریم.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، «مسعود برهمن» دیروز (یکشنبه) در نشست بررسی راه های حضور در بازار آفریقا افزود: اکنون قاره آفریقا برای کشورهای پیشرفته از اهمیت زیادی برخوردار شده است. وی ادامه‌داد: قاره آفریقا برنامه توسعه تا سال ۲۰۶۳ طراحی کرده اما فعالیت های کشورهای جهان برای حضور در این بازار نشان می دهد برنامه یاد شده خیلی زودتر به نتیجه برسد. رئیس اتاق مشترک ایران و آفریقا به حضور گسترده چین در قاره آفریقا اشاره کرد و گفت: این کشور برنامه ریزی کرده ۳۰۰ میلیون نفر از جمعیت خود را به این کشور اعزام کند. برهمن خاطرنشان‌کرد: چین ۱۴۷ میلیارد دلار فعالیت مالی در قاره آفریقا دارد. وی، میزان صارات و وردات قاره آفریقا را حدود یک‌هزار و ۵۰۰ میلیارد دلار دانست و تاکید کرد: جا دارد در باره حضور در این قاره جدی فکر و درباره حضور در بازار بکر آفریقا به صورت جدی عمل کنیم. رئیس اتاق مشترک ایران و آفریقا اضافه‌کرد: برای موفقیت در بازار آفریقا باید گروهی عمل کرده و از عملکرد فردی اجتناب کنیم. وی گفت: اگر قرار است کاری در این زمینه صورت گیرد باید بخش خصوصی پرچمدار باشد.

نگاه روز

پول ایران تغییر می‌کند؟

آرمان زارعی

حذف چهار صفر از پول ملی چند سالی است که توسط دولت‌ها مورد بحث قرار گرفته است. اما سوال اصلی این است که آیا این اقدام می‌تواند به کنترل تورم و حفظ ارزش پول ملی کمک کند؟

روز شنبه ۱ دی ماه، رسانه‌ها اعلام کردند که مسعود پزشکیان، رئیس دولت چهاردهم، لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور را به منظور حذف ۴ صفر از پول ملی و بهبود نظام پولی به عنوان لایحه یک فوریتی یه مجلس شورای اسلامی ارائه کرده است.البته این موضوع از سوی شهرام دبیری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور تکذیب شد.اما موضوع حذف صفرها از پول ملی به امروز محدود نمی‌شود. این مسئله از سال‌های ۷۲ و ۷۳ مطرح بود و در دولت دهم به مرحله جدیدی رسید. لازم به یاد آوری است که در زمان سکانداری احمدی نژاد،محمود بهمنی، رئیس کل وقت بانک مرکزی، به دستور رئیس‌جمهور مأمور به آغاز مطالعات این طرح شد، اما این طرح هرگز به مرحله اجرا نرسید. بنابراین در پایان دولت دهم و همزمان با اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، رئیس‌کل بانک مرکزی اعلام کرد که این موضوع در دستور کار دولت نیست و اجرای آن ضروری به نظر نمی‌رسد.موضوع اما به اینجا ختم نشد و در دوران ریاست‌جمهوری حسن روحانی بحث حذف صفر از پول ملی بار دیگر برروی میز پاستور قرار گرفت. گفتنی است این موضوع ابتدا با حذف سه صفر از پول ملی آغاز شد و به تدریج، صحبت‌ها درباره رفرم پولی (که شامل حذف صفر و تغییر واحد پول می‌شود) در محافل مختلف شنیده شد. برخی بر این عقیده بودند که حذف صفر از پول ملی تنها یک اقدام ظاهری برای تسهیل فرآیند حسابرسی و حسابداری و همچنین آسان‌تر کردن معاملات مالی روزمره مردم است. در سال ۱۳۹۳، ولی‌الله سیف، رئیس کل وقت بانک مرکزی در دولت اول حسن روحانی، بر این عقیده بود که حذف صفر از پول ملی امری ضروری است. با این حال، او تأکید کرد که این اقدام باید زمانی انجام شود که نرخ تورم به تک‌رقمی برسد و کشور در شرایط باثباتی قرار داشته باشد. سیف همچنین به این نکته اشاره کرد که برای این کار، لازم است مجموعه‌ای از عوامل زیرساختی، از جمله چاپ اسکناس‌های جدید، نیز در نظر گرفته شود.در تاریخ ۱۷ آذرماه ۹۵، هیأت دولت به ریاست حسن روحانی به بررسی لایحه بانک مرکزی پرداخت و تصمیم گرفت که واحد پول ایران تومان باشد و هر تومان معادل ۱۰ ریال تعیین شد. این تصمیم واکنش‌های زیادی را به دنبال داشت و ولی‌الله سیف، رئیس کل وقت بانک مرکزی، توضیح داد که این تغییر به معنای حذف صفر از پول ملی نیست و تنها واحد شمارش به تومان تغییر می‌کند. او همچنین اعلام کرد که دولت و بانک مرکزی قصد دارند پیشنهادی مستقل برای حذف ۴ صفر از پول ملی به مجلس ارائه دهند. در نهایت در جلسه‌ای که در نهم مرداد ۱۳۹۸ به ریاست حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران، برگزار شد، هیئت دولت لایحه پیشنهادی بانک مرکزی برای تغییر واحد پول ملی از ریال به تومان و حذف چهار صفر را به تصویب رساند. سپس، در پانزدهم اردیبهشت ۱۳۹۹، مجلس شورای اسلامی کلیات این لایحه را تأیید کرد. این طرح بی سر و صدا از اواخر سال ۱۴۰۰ آغاز گردید. اسکناس پنج هزار تومانی جدید تقریباً از اواخر سال ۱۴۰۰ به بازار عرضه شد و اسکناس‌های هزار و دو هزار تومانی نیز از تابستان ۱۴۰۱ وارد بازار شدند. در طراحی این اسکناس‌ها، صفرها در قسمت بالایی به صورت کمرنگ چاپ شده و در قسمت پایینی به طور کامل حذف شدند. در همین رابطه در زمستان ۱۴۰۱، مصطفی قمری وفا، مدیر روابط عمومی بانک مرکزی، اعلام کرد که این اسکناس‌ها در دوره ریاست همتی، رئیس کل پیشین بانک مرکزی، چاپ شده و هیچ ارتباطی به وضعیت کنونی ندارد. این اسکناس‌ها در خزانه نگهداری می‌شدند و به تازگی به شبکه توزیع وارد شده‌اند.وی در مورد شایعات مربوط به حذف چهار صفر از پول ملی گفت: پروژه حذف چهار صفر از پول ملی از اوایل مرداد ماه سال ۱۳۹۸ به پیشنهاد بانک مرکزی و با ارائه دولت به طور رسمی آغاز شد و در نهایت با تأیید مجلس شورای اسلامی در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۰ به مرحله رسمی‌تری رسید. قمری وفا همچنین افزود: در اسکناس‌های جدید ۱۰۰۰ و ۲۰۰۰ تومانی، چهار صفر به صورت کمرنگ نمایش داده شده و به حروف ۱۰ هزار و ۲۰ هزار ریال نوشته شده است.

در همین رابطه کامران ندری، اقتصاددان در خصوص حذف چهار صفر و اصلاح نظام پولی و بانکی و تاثیری که می تواند روی کاهش تورم و اصلاح نظام اقتصادی به دنبال داشته باشد، گفت: «در حال حاضر زمان مناسبی برای این اقدام نیست، زیرا ما با مسائل و مشکلات اولویت‌دارتری مواجه هستیم که این موضوع در شرایط کنونی هیچ تأثیر خاصی نخواهد داشت. تنها مزیت حذف چهار صفر این است که می‌تواند فرآیندهای حسابداری را ساده‌تر کند، اما در واقع هیچ کمکی به حل مشکل تورم و حفظ ارزش پول ملی نخواهد کرد. حذف چهار صفر فقط به میزان محدودی در محاسبات حسابداری تسهیل ایجاد می‌کند و تأثیر دیگری ندارد.» وی در ادامه تاکید کرد: «در حال حاضر، مشکلات جدی در محاسبات حسابداری وجود ندارد و این موضوع در اولویت‌های پایین‌تری قرار دارد. کشور با ناترازی‌های مختلفی مانند ناترازی بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی، فساد گسترده و ناکارآمدی دستگاه‌های اجرایی مواجه است. همچنین، دولت هنوز نتوانسته مسئله فیلترینگ را حل کند که تأثیر زیادی بر اقتصاد دارد و از موضوع حذف ۴ صفر نیز مهم‌تر است. علاوه بر این، دولت در خصوص FATF نیز تصمیم قطعی نگرفته که اهمیت آن بسیار بیشتر است.» او می گوید: «در شرایطی که رشد اقتصادی پایین است و نرخ تورم رشد محسوس کرده است و در بحث سرمایه گذاری با مشکل روبرو هستیم، بحث حذف صفر از پول ملی اولویت اول اقتصادی کشور نیست.»ندری افزود: «مشکل تورم یک مسئله بنیادی است و با تغییرات سطحی و ظاهری، نمی‌توان آن را حل کرد. برای مقابله با تورم باید به صورت اصولی و اساسی به این موضوع پرداخته شود و با اجرای سیاست‌های پولی و مالی مناسب، آن را کاهش داد. به عنوان مثال، کشور ترکیه پس از کنترل تورم خود، به اصلاح نظام پولی‌اش پرداخت و شش صفر از واحد پول ملی‌اش را حذف کرد. بنابراین، حذف صفر تنها مرحله نهایی در اصلاح نظام پولی و بانکی به شمار می‌آید.»

او بیان کرد: «حذف صفرها در هر زمانی امکان‌پذیر است، اما اگر نتوانیم تورم را کنترل کنیم، ممکن است در مدت کوتاهی دوباره مجبور به حذف صفرها شویم. به عبارت دیگر، با کاهش ارزش پول ملی، قیمت کالاها به طور مداوم افزایش می‌یابد و این چرخه معیوب حذف صفرها دوباره تکرار خواهد شد. از سوی دیگر، در شرایط کنونی، وجود این صفرها برای مردم مشکلی ایجاد نکرده است و مسئله اصلی آن‌ها افزایش تورم و کاهش مداوم ارزش ریال است. البته درست است که اعداد بزرگ می‌توانند محاسبات را دشوار کنند، اما هنوز به حدی بزرگ نشده‌اند که مشکل جدی ایجاد کنند.»

Alborz.payam@gmail.com